O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI
INSON RESURLARI VA MAHALLA TARAQQIYOTINI BOSHQARISH INSTITUTI

Ro‘yxatga olindi:
№ BD-60411000-MEHMSII605
2024 yil “10” 14

“TASDIQLAYMAN”
SamDU rektori:
_____ R.I.Xalmuradov
2024 yil “__”_____

“MEHNAT MUNOSABATLARIDA SUN’IY INTELLEKT”
FAN DASTURI

Bilim sohasi: 400000 – Biznes, boshqaruv va huquq

Ta’lim sohasi: 410000 – Biznes va boshqaruv

Ta’lim yo‘nalishi: 60411000 – Inson resurslarini boshqarish

Fan/modul kodi	O‘quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar
MEHMSI1605	2026-2027	VI	5
Fan/modul turi	**Ta’lim tili**		**Haftadagi dars soatlari**
Majburiy	O‘zbek		6

	Fan nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Umumiy (soat)
1.	Mehnat munosabatlarida sun’iy intelekt	64	86	150

Fanning maqsadi (FM)	
FM1	**I. FANNING MAZMUNI** **Fanni o‘qitishdan maqsad** – Sun’iy intellekt (SI) mehnat munosabatlarida bir qancha maqsadlarga xizmat qiladi. Asosiy maqsadlaridan biri ish jarayonlarini avtomatlashtirish va samaradorlikni oshirishdir. Ish jarayonlarini avtomatlashtirish: Oddiy va takrorlanuvchi vazifalarni avtomatlashtirish orqali inson mehnatini yengillashtirish. Ma’lumotlarni tahlil qilish: Katta hajmdagi ma’lumotlarni tez va aniq tahlil qilish orqali qaror qabul qilish jarayonini yaxshilash. Xodimlarni boshqarish: Xodimlarning ish faoliyatini kuzatish va baholash, shuningdek, ularning malakasini oshirish uchun treninglar tashkil qilish. Xavfsizlikni ta’minlash: Ish joylarida xavfsizlikni oshirish uchun monitoring va nazorat tizimlarini joriy etish hisoblanadi. Fanning vazifasi – Oddiy va takrorlanuvchi vazifalarni avtomatlashtirish orqali ish jarayonlarini soddalashtirish va samaradorlikni oshirish. Katta hajmdagi ma’lumotlarni tez va aniq tahlil qilish orqali qaror qabul qilish jarayonini yaxshilash. Xodimlarni boshqarish: Xodimlarning ish faoliyatini kuzatish va baholash, shuningdek, ularning malakasini oshirish uchun treninglar tashkil qilish.Ish joylarida xavfsizlikni oshirish uchun monitoring va nazorat tizimlarini joriy etish. Yangi texnologiyalar va usullarni joriy etish orqali ish jarayonlarini optimallashtirish va samaradorlikni oshirish

Fan mazmuni	
II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari) **II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:**	
Mashg‘ulotlar shakli: ma’ruza (M)	
M1	**“Mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt” fanining predmeti va mazmuni.** Mehnat munosabatlarida sun'iy intellektning ahamiyati. Mehnat munosabatlarida sun'iy intellekt fani, uning maqsad va vazifalari. Mehnat munosabatlarida sun'iy intellektning asosiy shartlari. Mehnat munosabatlarida sun'iy intelektning asosiy vazifalari. “Mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt” fanining boshqa fanlar bilan aloqadorligi.
M2	**Sun'iy intellekt tizimi: umumiy tushunchalar, rivojlanishi** Mehnat munosabatlarida sun'iy intellekt tizimi. Sun'iy intellekt tushunchasi. Sun'iy intellektning rivojlanish bosqichlari.
M3	**Mehnat munosabatlarida sun'iy intellektdan foydalanishda asosiy tushunchalar.** Mehnat munosabatlari haqida tushuncha. Mehnat munosabatlaridagi ishtirokchilar va uning manfaatlari. Mehnat munosabatlarida asosiy tushunchalari va istiqbollari. Mehnat munosabatlari jarayonlari. Mehnatga oid munosabatlarning subyektlari. Xodimlar va ish beruvchilarning vakilligi. Mehnat munosabatlarida nazorat tushunchasi. Mehnat munosabatlarida asosiy tushunchalar.
M4	**Ilg’or sun'iy intellekt texnologiyalarini standartlashtirish.** Ilg’or sun'iy intelekt texnologiyalarini standartlashtirish: ehtiyojlar, imkoniyatlar va muammolar. Al-Xorazmiyning algoritmlari sun’iy intellekt yaratish asoslari sifatida.
M5	**Sun'iy intellektda mashinali o’qitish.** Mashinali o’qitish: mohiyati, tamoyillari. Mashinali o’qitish-sun’iy intellektning tarkibiy qismi. Mashinali o’qitish usullari: vazifalari va tasniflanishi
M6	**Sun'iy intellektda “Chuqur o’qitish”.** “Chuqur o’qitish” sun'iy intelektning yo’nalishi sifatida. Neyron tarmoqlari va ularning turlari. “Chuqur o’qitish”ni qo’llash sohalari.
M7	**“Robot”larning sun'iy intellekt tizimidagi tutgan o’rni.** Sun'iy intelekt texnologiyalari iqtisodiyotda yangi resurs sifatida. Sun'iy intelekt jahon iqtisodiyotini o’zgartiradi.
M8	**Inson kapitali va sun’iy intelekt.** Inson resurslari va inson kapitalini investitsiyalash sohasidagi tadqiqotlar. Sun'iy intelekt rivojlanishi sharoitida inson kapitalini ko’paytirish xususiyatlari. Sun'iy intelekt rivojlanishi sharoitida inson kapitalini takror ishlab chiqarishning individual modeli.
M9	**Raqamli iqtisodiyot va texnologik va texnologik qayta qurollanish sharoitida inson kapitalini rivojlantirish.** Sun'iy intelektni rivojlantirishda inson kapitalining roli. Sun'iy intelekt texnologiyalarining bitiruvchilar ko’nikmalariga ta’siri
M10	**Sun'iy intelekt texnologiyalarining- ijtimoiy-mehnat munosabatlariga ta’siri.** Sun'iy intelekt va mehnat bozori. Sun'iy intelektning ish joylariga ta’siri: hozirgi holat va kelajak istiqbollari
M11	**Sun'iy intelekt va ish bilan bandlik.** Sun'iy intelektning ish bilan bandlikka bo’lgan ta’siri. Sun'iy intelektning mehnat unumdorligiga ta’siri

M12	**Iqtisodiyot sohalarida sun'iy intelektdan foydalanish.** Sanoatda sun'iy intelektdan foydalanish. Sun'iy intelektdan logistica va transport sohasida qo'llash. Sun'iy intelektni moliya sohasida qo'llash. Sun'iy intelektni marketing va reklama sohasida qo'llash.
M13	**Ish joyidagi vositachilik.** Ish joyidagi vositachilik haqida tushuncha. Ish joyidagi vositachilikka nazariy yondashuv. Ish joyidagi vositachilik uchun to'siqlar. Samarali vositachilik uchun zarur bo'lgan ko'nikma va bilimlar. Ish joyida vositachilikning yaxshi amaliyot modelini ishlab chiqish.
M14	**Xodimlar mehnat munosabatlarining istiqbolli kelajagini ta'minlash.** Bandlik sohasidagi qutblanish va noaniqlik. To'rtinchi sanoat inqilobi - imkoniyatlar va tahdidlar. "Yaxshi ish" va mahsuldorlik boshqotirmasi. Xodimlar mehnat munosabatlarini boshqarish qobiliyatini oshirishdagi oltin qoidalar. Mehnat munosabatlarini jonlantirish.
M15	

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar:
Amaliy mashg'ulotlar (A) uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi.

A1	"Mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt" fanining predmeti va mazmuni.
A2	Sun'iy intelekt tizimi: umumiy tushunchalar, rivojlanishi
A3	Mehnat munosabatlarida sun'iy intelektdan foydalanishda asosiy tushunchalar.
A4	Ilg'or sun'iy intelekt texnologiyalarini standartlashtirish.
A5	Sun'iy intelektda mashinali o'qitish.
A6	Sun'iy intelektda "Chuqur o'qitish".
A7	"Robot"larning sun'iy intelekt tizimidagi tutgan o'rni
A8	Inson kapitali va sun'iy intelekt.
A9	Raqamli iqtisodiyot va texnologik va texnologik qayta qurollanish sharoitida inson kapitalini rivojlantirish.
A10	Sun'iy intelekt texnologiyalarining- ijtimoiy-mehnat munosabatlariga ta'siri.
A11	Sun'iy intelekt va ish bilan bandlik.
A12	Iqtisodiyot sohalarida sun'iy intelektdan foydalanish.
A13	Ish joyidagi vositachilik.
A14	Xodimlar mehnat munosabatlarining istiqbolli kelajagini ta'minlash.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular
"Mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt" fani bo'yicha mustaqil ta'lim va ishlarning kalendar tematik rejasi

№	Mustaqil ta'lim mavzulari
1.	Mehnat munosabatlarida sun'iy intelektning ahamiyati.
2.	Mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt tizimi.
3.	Mehnat munosabatlarida ma'lumot ramkalari va uning boshqa ramkalardan farqli jihatlari
4.	Ilg'or sun'iy intelekt texnologiyalarini standartlashtirish: ehtiyojlar, imkoniyatlar va muammolar.
5.	Mashinali o'qitish-sun'iy intellektning tarkibiy qismi
6.	Mehnat munosabatlarining ijtimoiy mazmuni va iqtisodiy ahamiyati
7.	Yangi texnologiya va avtomatlashtirish asosida mehnat munosabatlarini boshqarish
8.	Milliy mehnat bozorining o'zgarishida mehnat munosabatlarini boshqarish
9.	Mehnat munosabatlarini kimlar boshqarishi kerak: muammolar va yechimlar
10.	Mehnat munosabatlarini boshqarishda menejer vazifalari va uni ishlab chiqish shartlari
11.	Kasaba uyushmalari va ularsiz ishlash: asosiy muammolar va yechimlar
12.	Mehnat munosabatlarini boshqarishda o'ziga xos boshqaruv uslublari
13.	Mehnat munosabatlarini boshqarishda IRBning ortib borayotgan ta'siri
14.	Sun'iy intelekt texnologiyalari iqtisodiyotda yangi resurs sifatida.
15.	Kasaba uyushmalarining javobi - omon qolish, yangilanish strategiyalari va jonlantirish
16.	Xodimlar bilan munosabatlarda vakillikning boshqa zamonaviy turlari
17.	Xodimlar bilan munosabatlarni boshqarishda tenglik tamoyillari
18.	Xodimlar bilan munosabatlarni boshqarishda xilma-xillik tamoyillari
19.	Mehnat bozori, bandlik segregatsiyasi va tengsizlik
20.	Xodimlar bilan munosabatlarni boshqarishda IRB, kasaba uyushmalari va tarmoq rahbarlarining roli
21.	Sun'iy intelekt rivojlanishi sharoitida inson kapitalini ko'paytirish xususiyatlari.
22.	Sun'iy intelekt rivojlanishi sharoitida inson kapitalini takror ishlab chiqarishning individual modeli
23.	Mehnat munosabatlarini boshqarishda inklyuzivlik
24.	Sanoatda sun'iy intelektdan foydalanish
25.	Sun'iy intelektdan logistica va transport sohasida qo'llash.
26.	Sun'iy intelektni moliya sohasida qo'llash.
27.	Sun'iy intelektni marketing va reklama sohasida qo'llash.
28.	Sun'iy intelekt texnologiyalarining bitiruvchilar ko'nikmalariga ta'siri
29.	Samarali rezolyusiyaning afzalliklari
30.	Sun'iy intelektning ish joylariga ta'siri: hozirgi holat va kelajak istiqbollari
31.	Xodimning ortiqchaligini aniqlash tartibi va tamoyili
32.	Ishdan bo'shatish va o'zgarishlarni boshqarish: muammolar va yechimlar
33.	Samarali vositachilik uchun zarur bo'lgan ko'nikma va bilimlar

34.	Ish joyida vositachilikning yaxshi amaliyot modelini ishlab chiqishda xorijiy tajribalar
35.	"Chuqur o'qitish" sun'iy intelektning yo'nalishi sifatida.
36.	Mehnat tushunchasining mohiyati, uning ijtimoiy iqtisodiy xususiyati va mehnatning inson taraqqiyotida tutgan o'rni
37.	Mehnat munosabatlarini tartibga solish usullari va mexanizmlari
38.	Ijtimoiy mehnat munosabatlarida inson kapitalining o`rni va mehnat bozorining infrastrukturasi
39.	Xodimlarni boshqarish tizimlari va uning o'ziga xos xususiyatlari
40.	Kasaba uyushmalarining mehnat munosabatlarida tutgan o'rni
41.	Xodimlar ortiqchaligini aniqlash yo'llari
42.	"Robot"larning sun'iy intelekt tizimidagi tutgan o'rni

"Mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt" fani bo'yicha mustaqil ta'lim mavzulari uning mazmunini yoritish maqsadida tanlangan va talabada shu haqida bilim ko'nikmasini shakllantirish nazarda tutilgan. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyiha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi. Mazkur vazifalarni yaxshiroq tasavvur qilish va amalga oshirishda ushbu fan ham ma'lum hissa qo'shadi, deb o'ylaymiz. Shundan kelib chiqqan holda fan vazifasi aniqlangan: oliy ta'lim standartlari va o'quv dasturlari talablariga muvofiq talabalar, o'quvchilarda tadbirkorlikning mohiyati, ahamiyati va roli, belgilari va tamoyillari, ijtimoiy, huquqiy, tashkiliy, moddiy, moliyaviy, insoniy, boshqarish, marketing, tahliliy asoslari to'g'risida bilimlar tizimini shakllantirish; O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirish va qo'llab-quvvatlash siyosati, amaliyoti, muammolari va istiqbollari to'g'risida tasavvur hosil qilish; tadbirkorlik faoliyatini tashkil etish va amalga oshirish ko'nikmalarini shakllantirishdir. Shu mazmunda MT da nazarda tutilgan mavzular haqida talabalar ish olib borishadi. Barcha keltirilgan mavzularni har biri to'g'risida talabalar qay tarzda o'zlashtirish, bilim ko'nikmasiga ega bo'lish mexanizmi fanning sillabusida ochib beriladi.

3.	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotda sun'iy intelekt va raqamli texnologiyalardan foydalanish sharoitlarida mehnat munosabatlarida yuzaga kelayotgan o'zgarishlar, uni yanada takomillashtirish, sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalarni joriy etishda sharoitlarida mehnat munosabatlarini xuquqiy tartibga solish masalasiga haqida ***tasavvur va bilimga ega bo'lishi;*** • makro va mikro darajada **mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt** bo'lgan ehtiyojini aniqlash, korxonalarda inson resurslarini boshqarish strategiyasi va taktikasini ishlab chiqish va amalda qo'llash, korxonalarda **mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt** boshqarish va nazorat qilish jarayonida ish faoliyatining sifati va miqdorini baholash, **mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt** boshqarishda innovatsiyalarni joriy etish, **sun'iy intelekt texnologiyalarining- ijtimoiy-mehnat munosabatlariga ta'siri**, xodimlar bilan munosabatlarni sifat jihatidan boshqarish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi;*** • korxona va tashkilotlarda ilg'or sun'iy intelekt texnologiyalarini standartlashtirish, sun'iy intelektda mashinali o'qitish, sun'iy intelektda "Chuqur o'qitish", "Robot"larning sun'iy intelekt tizimidagi tutgan o'rni, inson kapitali va sun'iy intelekt, raqamli iqtisodiyot va texnologik qayta qurollanish sharoitida inson kapitalini rivojlantirish, sun'iy intelektdan amaliyotda qo'llash ***malakasiga ega bo'lishi kerak.***
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • aqliy hujum metodi; • insert texnikasi; • muammoli masala va vaziyatlar metodi; • klaster; • konseptual jadval; • venn diagrammasi; • baliq skeleti chizmasi; • nilufar guli chizmasi.
5.	**VII. Kreditni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy nazorat shakllari, hamda mustaqil ta'limda berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

6. ASOSIY ADABIYOTLAR:

1. Abduraxmanova G.K. Inson resurslarini boshqarish. Darslik. "Fan" nashriyoti. T.: 2023. – 396 b.
2. Abdurahmonov Q.X. Mehnat iqtisodiyoti: nazariya va amaliyot. Darslik. Qayta ishlangan va to'ldirilgan 3-nashri. – T.: "FAN", 2019. – 592 b.
3. Abdurahmonov Q.X. Ijtimoiy mehnat munosabatlari. Darslik. "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2019. – 524 b.
4. Abdurahmonov Q.X., Xolmo'minov Sh.R., Xayitov A.B. Personalni boshqarish. Darslik. – T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2021, 376 b.
5. Abdurahmonov Q.X Mehnat iqtisodiyoti va sotsiologiyasi. Darslik. T.: TDIU, "Fan va texnologiya", 2012.-388 bet.
6. Abdurahmonov Q.X., Adilova G.A., Kurboniyozov I. R., Fayzieva M.K.

Mehnatni tashkil etish va normalash. O‘quv qo‘llanma. T.: TDIU, “Iqtisodiyot”, 2011.-270 bet.
7. Ulug‘murodova N.B. Mehnat iqtisodiyoti. O‘quv qo‘llanma. S.: SamDU, nashriyoti, 2021.-240 bet.
8. Arabov N.U. va boshqalar. Mehnat bozori infratuzilmasi. Uslubiy qo‘llanma. – Samarqand. SamDU nashri, 2014.

QO‘SHIMCHA ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: “O‘zbekiston” NMIU, 2024.
2. O‘zbekiston Respublikasining Mehnat kodeksi. – T.:“Adolat”, 2024. – 488 b.
3. O‘zbekiston Respublikasining “Aholi bandligi to‘g‘risida”gi Qonuni // O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2020-y.
4. Xolmo‘minov Sh.R. Mehnat bozori iqtisodiyoti (o‘quv qo‘llanma). – Toshkent: TDIU, 2004. - 144 b.
5. Tony Bennett, Richard Saundry and Virginia Fisher. Managing employment relations. 7th edition. Printed and bound by CPI Group (UK) Ltd, Croydon CR0 4YY, 2020. 473p.
6. Raymond Noe, John Hollenbeck, Barry Gerhart and Patrick Wright. Fundamentals of Human Resource Management, 9th Edition. © 2022.
7. Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue, David A. Macpherson. Contemporary Labor Economics. McGraw-Hill Education. Copyright © 2017. 640 p.
8. Nazarov A.SH. Mehnatni tashkil etish va normalash: (Darslik) – T.: TDIU, 2004 – 241 bet.
9. Xolmo‘minov Sh.R., Xolmurodov S.E. Mehnat bozori iqtisodiyoti, O‘quv qo‘llanma.-T.: 2013.-228 b.

AXBOROT MANBALARI:

1. https://president.uz/uz – O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti
2. https://senat.uz/ – O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatining rasmiy veb-sayti
3. https://parliament.gov.uz/ – O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasining rasmiy veb-sayti
4. https://gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi Hukumati rasmiy portal
5. https://www.imv.uz/ – O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining rasmiy veb-sayti
6. https://mehnat.uz/ – O‘zbekiston Respublikasi Kambag‘allikni qisqartirish va bandlik vazirligining rasmiy veb-sayti
7. https://gov.uz/en/miit – O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligining rasmiy veb-sayti
8. www.stat.uz – O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining rasmiy-veb-sayti.
9. https://soliq.uz/ – O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Soliq qo‘mitasining rasmiy veb-sayti
10. https://www.lex.uz/uz/ – O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligining qonunchilik hujjatlari elektron bazasi.

7.	Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024 yil “24” 08 dagi 1 -son bayonnomasi bilan ma’qullangan.
8.	**Fan/modul uchun mas’ullar:** **A.A.Xamidova** – Sharof Rashidov nomidagi SamDU “Inson resurslarini boshqarish” kafedrasi dotsenti, i.f.f.d.
9.	**Taqrizchilar:** Sh.Sultonov – SamISI, « Tarmoqlar iqtisodiyoti » kafedrasi mudiri ifn., dotsent. O.Ernazarov – SamDU, «Raqamli iqtisodiyot» kafedrasi dotsenti, iqtisodiyot fanlari bo ‘yicha falsafa doktori,

Universitetning 2024-yil 16- avgustdagi 301-ij buyrug‘i asosida Fan dasturlari va mustaqil ta’lim topshiriqlarini ishlab chiqishga ma’sul ishchi guruhi:

Rais – Arabov N.U.

Kafedra mudiri: **N.U.Arabov**

Institut direktori: **Sh.D.Djurakulov**

Sh. Rashidov nomidagi SamDU O‘quv ishlari bo‘yicha 1-prorektor: **A.S.Soleyev**

Sharof rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti "Inson resurslarini boshqarish" kafedrasi dotsenti A.A.Xamidovaning "Mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt" fanidan tayyorlangan fan dasturiga

TAQRIZ

Yangi O'zbekistonni barpo etish jarayonida iqtisodiy o'sish sur'atlarini ta'minlash, aholini ish bilan bandligi va turmush sifatini oshirish, inson kapitalini rivojlantirish kabi masalalarga alohida ahamiyat berilmoqda. Raqamli iqtisodiyotda aholini ish bilan bandligi va salomatligi, turmush sifati, ta'lim tizimining rivojlanish darajasi va sifati hamda raqobatbardoshligi inson kapitalining raqamli rivojlanish holatiga to'g'ridan-to'g'ri bog'liq. Ayniqsa, O'zbekistonda hozirgi vaqtda shakllantirilgan inson kapitali iqtisodiyotning joriy va istiqbolda yuqori malakali kadrlarga bo'lgan ehtiyojni to'la qonli qondirmaydi. Shundan kelib chiqib, raqamli iqtisodiyot va sun'iy intellektni joriy etish sharoitlarida inson kapitalini raqamli rivojlantirishni rag'batlantiruvchi mexanizmlarni takomillashtirish maqsadga muvofiq.

Bu borada O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev mahalliy korxonalar va mutaxassislarning sun'iy intellekt sohasidagi axborot resurslari va bilimlardan foydalanish imkoniyatini ta'minlash, shuningdek, zarur ta'lim muhitini rivojlantirish2 lozimligini ta'kidlab o'tgan. Bu vazifalarni hal etishda sun'iy intellekt davrida ta'limni isloh qilish yo'lini o'rganish va ta'lim islohotini amalga oshirishga ko'maklashish uchun ijtimoiy tizim, sun'iy intellekt va ta'lim o'rtasidagi uch tomonlama imkoniyatlarga asoslanib, sun'iy intellekt texnologiyasi tomonidan

Shunday ekan, jamiyatning barcha iqtisodiy va ijtimoiy muammolariga mehnat tushunchasi nuqtayi nazaridan yondashib, bu muammolarni hal etishga "Mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt" fani orqali erishish mumkin.

Shularni inobatga olib, "Mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt" fani yuzasidan tayyorlangan fan majmuasi talabalarga yuqori darajada bilim olishiga ko'makchi bo'ladi deb hisoblayman.

Taqrizchi:
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
"Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrasi mudiri,
i.f.n., dotsent **Sh.Sultonov**

KADRLAR BO'LIMI

IMZONI TASDIQLAYMAN
SamIQI
KADRLAR BO'LIMI

Sharof rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti "Inson resurslarini boshqarish" kafedrasi dotsenti A.A.Xamidovaning "Mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt" fanidan tayyorlangan fan dasturiga

TAQRIZ

Jahonda so'ngi 120 yil mobaynida ishlab chiqarishda jismoniy mehnatning salmog'i 90% dan 10% ga kamaygan. Yaqin yillar ichida esa ushbu ko'rsatkich 5% ga tushishi prognoz qilinmoqda. Shuni alohida ta'kidlash lozimki, 2022 yil holatiga jahon miqiyosida umumiy intellektual mehnat tarkibida sun'iy intellektning ulushi 5 foizni tashkil qildi. 2025 yilga borib jahonda sun'iy intellektning hajmi 23 trillion AQSh dollariga yetishi kutilmoqda. Uning jahon yalpi ichki mahsulotidagi ulushi hozirgi 17,1 foiz dan 24,3 foizga oshadi1. Sun'iy intellektni joriy etish sharoitlarida kapitalga tayangan iqtisodiyot o'rnini "iste'dodlar iqtisodiyoti" egallay boshlashini hisobga olsak, aynan inson kapitalini raqamli rivojlantirishga ustuvorlik berilishining zarurati oydinlashadi. Bunday sharoitda mehnatga layoqatli aholini, birinchi navbatda, yoshlarni yangi texnologik davrda yashash va mehnat qilishga tayyorlash hamda raqamli ko'nikmalarini doimiy rivojlantirib borish muhim ahamiyat kasb etadi.

Dunyoda raqamli iqtsodiyotning rivojlanishi hamda sun'iy intellektni keng joriy etilishi sharoitlarida aholi tomonidan yangi raqamli va texnologik ko'nikma va malakalarni egallash imkoniyati bilan bog'liq transformatsiyalarni faollashtirish, xukumatlarning ta'lim tizimini isloh qilish va raqamlashtirish bilan bog'liq asosiy ustuvor yo'nalishlarda ilmiy-tadqiqot va ishlanmalar xarajatlarini oshirish, mehnatning sun'iy intellektlashuvining salbiy va ijobiy oqibatlarini chuqur tahlil qilish, insonning mehnat salohiyatini sun'iy intellekt yordamida oshirish imkoniyatlari, usullari va mexanizmlarini takomillashtirish shuningdek, ularning ijtimoiy-iqtisodiy hamda innovatsion taraqqiyotga qo'shadigan xissasini baholash masalalariga doir ko'plab ilmiy tadqiqotlar amalga oshirilmoqda.

Shunday ekan, jamiyatning barcha iqtisodiy va ijtimoiy muammolariga mehnat tushunchasi nuqtayi nazaridan yondashib, bu muammolarni hal etishga "Mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt" fani orqali erishish mumkin.

Shularni inobatga olib, "Mehnat munosabatlarida sun'iy intelekt" fani yuzasidan tayyorlangan fan majmuasi talabalarga yuqori darajada bilim olishiga ko'makchi bo'ladi deb hisoblayman.

Taqrizchi:
Sh.Rashidov nomidagi
Samarqand davlat universiteti
"Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi
dotsenti, PhD. **O.E.Ernazarov**